

MEGJELENT A RÉGI MAGYARORSZÁGI SZERZŐK ELSŐ KÖTETE

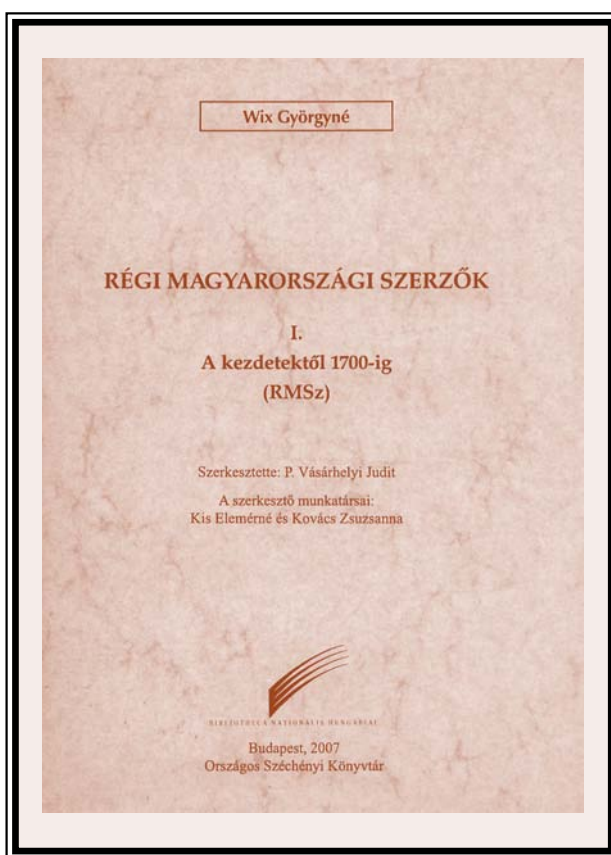
A *Régi Magyarországi Szerzők* (RMSz) első változata 1989-ben jelent meg Szabó Géza adatgyűjtésének felhasználásával Pintér Gábor szerkesztésében, elsődlegesen az Országos Széchényi Könyvtár Régi Magyarországi Nyomatványok Bibliográfiai Szerkesztőségében (továbbiakban RMNy) folyó bibliográfiai gyűjtőmunka segédeszközeként, kézirat gyanánt. Szinte megjelenése pillanatában kiderült, hogy az egyes szerzőkre vonatkozó, abban közreadott rövid adatsor sok vonatkozásban kiigazításra és kiegészítésre szorul. A kutatók és a bibliográfusok részéről egyaránt megfogalmazódott pl. az az igény, hogy a szerzőkre vonatkozó adatközlés számos új szemponttal (névváltozatok, utalók, források, stb.) bővüljön ki.

Ezt a munkát vállalta magára Wix Györgyné László Borbála, az OSzK Gyarapítási Osztályának nyugalmazott osztályvezetője, aki az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) támogatásával végezhette a kutatást. Az ő lelkiismeretes és szerteágazó feltáró munkájának köszönhetően a névjegyzék olyan jelentősen kibővült, hogy a korábbi egy kötetes kézikönyv kiadása csak több kötetben valósítható meg. Sajnos Wixné az első kötet L betűjéig tudta csak követni a nyomdakész kézirat elkészültét, a halál elszólította őt körülből.

Adatgyűjtésének publikálását az RMNy munkatársai – elsősorban Kis Elemérné, Kovács Zsuzsanna és P. Vásárhelyi Judit - fejezték be, minden tekintetben igyekezték folytatni az ő gondolatmenetét és elveit. Az adattár kinyomtatását az OTKA támogatta (PUB-K 72821).

A jelen kötet azoknak a magyarországi szerzőknek az életrajzi adatait tartalmazza betűrendben, akik a kezdetektől 1700-ig éltek, illetve akik a XVIII. században haltak meg, de 1701 előtt már ismeretes legalább egy

nyomtatott munkájuk. A korábbi RMSz kötetben 1700-ig összesen 3782 magyarországi szerző adata szerepelt, a jelenlegi kötet 6484 szerző adatait közli 8076 rájuk vonatkozó utalóval. A szám szerinti gyarapodás annak is köszönhető, hogy időközben több bibliográfia (Régi Magyarországi Nyomatványok III; Régi Magyar Könyvtár III. Pótlások 1–5. névmutatóval), életrajzi lexikon (ÚMIL), egyetemi matrikula, szövegkiadás, szakmunka stb. megjelent. Ezek adatait a szerkesztők beépítették az RMSz-be.

A kötet 6484 szerző adatait közli 8076 rájuk vonatkozó utalóval, terjedelme 1036 lap.

Régi magyarországi vagyis hungarus szerző minden olyan Magyarországon született vagy az alkotás idején megszakítás nélkül legalább két évig megtelepedve Magyarországon tevékenykedett, külföldön született személy, aki valamely 1801 előtti nyomtatvány legalább egy önálló része szellemi létrehozásában közreműködött, tekintet nélkül annak terjedelmére.

Magyarországon értendő az 1801 előtti államhatárok által közrefogott terület Erdéllyel egyetemben, de a társországok (Dalmácia, 1526 után Horvátország stb.) nélkül. A három szlavón megye (Pozsega, Szerém, Verőce) kivétel, mivel közjogilag Magyarországhoz tartozott 1868-ig. Közelebbi adatok hiányában Magyarországon születettnek kell vélelmezni

azt, aki magyarul írt, vagy családneve egyértelműen magyar. Ugyanilyen elbírálás alá esnek azok is, akiknek a nevéhez illesztett Hungarus, Pannon(i)us stb. megjelölés tudatosan utalt magyarországi voltokra, bár közelebbi szülőhelyük esetleg valamely más országban volt. Ellenben tudatosan kimaradtak azok az alsóausztriai és bécsi személyek, akik csak az egykori Pannonia Superior alapján nevezték magukat Pannon(i)usnak. Ugyancsak hazai személynek számítottak a névjegyzék össze-

állításakor azok is, akiket történeti és irodalomtörténeti szakirodalmunk magyaraként tart számon (pl. Patachich, Zrínyi).

A fenti meghatározás értelmében hungarus az a Magyarországon született személy is, aki pályafutása során külföldön telepedett le, és munkássága is kizárólag külföldhöz kötődik. A külföldön születettek viszont, ha életútjuk során Magyarországon – átmenetileg vagy végleg – megtelepedtek, csakis erre az időszakra tekintendők hungarusnak. A hungarus kifejezés tehát bővebb kategória, mint a magyar anyanyelvűség és a magyar nemzetiség.

A mostani összeállításból tudatosan kimaradtak azok a szerzők, akiknek művei kizárólag kéziratban maradtak fenn, kivéve, ha művük szövegkiadása 1801 előtt nyomtatásban megjelent (pl. Anonymus).

A szerzőkre vonatkozó adatközlés a korábbi egyetlen sorral szemben jelentősen megnövekedett. Egy-egy szócikk a következő négy nagyobb egységből épül fel:

1. Név és az azt kiegészítő adatok
2. Születési és halálozási adatok
3. Életrajzi és/vagy működési adat(ok)
4. Forrásadat(ok).

A szerzői szócikkeken kívül a jegyzék a szerzői nevek variánsait is a lehető legteljesebben igyekszik közreadni. A névjegyzék előtt részletes *Bevezetés* szól a kiadás elveiről, a kötet végén *Rövidítésjegyzék*, a felhasznált *Források jegyzéke*, *Keresztnévmutató* és *Helynévmutató* áll.

A szerkesztők reményei szerint az *RMSz* új, bővített kiadása hasznos segédeszköz lesz sok-sok diszciplína, mint pl. a biográfia, bibliográfia, művelődéstörténet, helytörténet, rendtörténet, irodalomtörténet, könyvtörténet stb. művelői számára. Alapul szolgálhat arra, hogy a hazai és a nemzetközi gyakorlatban egységes névalakkal idézzék ezentúl magyarországi szerzőinket.

P. Vásárhelyi Judit
pvj@oszk.hu

